

Sentral bobilparkering ved den «Blå Moske», Istanbul.



Reisemål Gobiørkenen



I flere år har jeg planlagt å dra til Mongolia og se Gobiørkenen. Det er noen tusen kilometer, men en dag om gangen og god tid, så lar det seg vel gjøre. Jeg har tross alt nettopp blitt pensjonist.

Har vært «camper» i mange år. Fikk min første i 1980. De har alltid vært små, og endte opp i en flott Sprinter. Den var ikke dugende til å dra til Asia da den er for sær på dieselkvaliteten.

Ved en tilfeldighet skulle søsteren min selge en Land Rover Defender 110 Heavy Duty. Den ble bygget om til formålet og avgårde bar det. Reiserute og visumsøknadene gjorde vi sammen med et par fra England. De er erfarne reisere og reiser med en Toyota Hilux.

Hvorfor Mongolia?

Det har vært en rekke flotte reportasjer fra NRK og andre fra Mongolia Rally. De er stor inspirasjon. Jeg har hatt denne drømmen om å besøke området i 20 år. Leste reisebeskrivelsene fra en som heter Steven Steward. Han var tidlig ute med å skrive fra sine reiser. Senere har jeg møtt ham flere ganger. I de siste årene har det gått fra drøm til å være en plan. Tre måneder før avreise ble passene sendt og visum bestilt. Det var flere som tok litt tid. Vi skulle gjennom 21 land.

Microcamper

Selve campingenheten kaller jeg en micro-camper. Den har 100 l vann i tanken, 4kW Eberspächer, 400 w omformer og flere usb ladekontakter. Det er taktelt med ganske god seng. Inni har vi hver vår Euroboks til personlige klær. Foran kabinen er det et lagerrom til blant annet to 20l jerrykanner og to store eurobokser med diverse forbruksmateriell. Ganske god kompressor og et sett med olje og alle filter. Ingen reservedeler.

Turen gjennom Europa var en parademarsj. Randi, kona mi var med på det første strekket. Så måtte hun hjem for å jobbe. Hun «mønstrer på» i Samarkand en måned senere.

Vi brukte hele tiden appen «iOverlander» for å finne soveplasser. Til og med i Bratislava fikk vi godt med tips om steder å overnatte.

Svartehavet

I Istanbul parkerte vi bokstavelig talt vegg i vegg med den Blå Moskeen. Det ble en spesiell parkering. Hadde to netter der med bevoktet parkering. Kom kl 1900 på en søndagskveld og fikk ryddet plass til oss. Allerede her ble «Sallam aleikhom» benyttet. Det ble den beste måten å hilse på helt til vi kom til Russland. Vi betalte tilsvarende 20 norske kroner pr natt.

Turen langs Svartehavet var flott. Kjørte helt ned til stranden og hadde lunsj. Grenseovergangen til Georgia gikk greit. De har en forsikringsmafia der. Vi var pålagt forsikring og de var litt vel ivrige på troskyldige meg. Det gikk bra og SIM-kort fikk vi også med. Georgia var en transportetappe og ikke et mål. Vi kjørte til Tbilisi og parkerte ved en av de største kirkegårdene jeg har sett. Mange flotte inntrykk derfra. De graverer så fine gravsteiner der med portrett og bilder. Trafikken var nokså risikobasert.

Å komme inn i Azerbaijan gikk greit. Landet er nokså flatt,



Invitert på lunsj med sang og dans, Navoiy i Usbekistan.

TUR TIL MONGOLIA



En av Asias største moskeer, Asgabat i Turkmenistan.



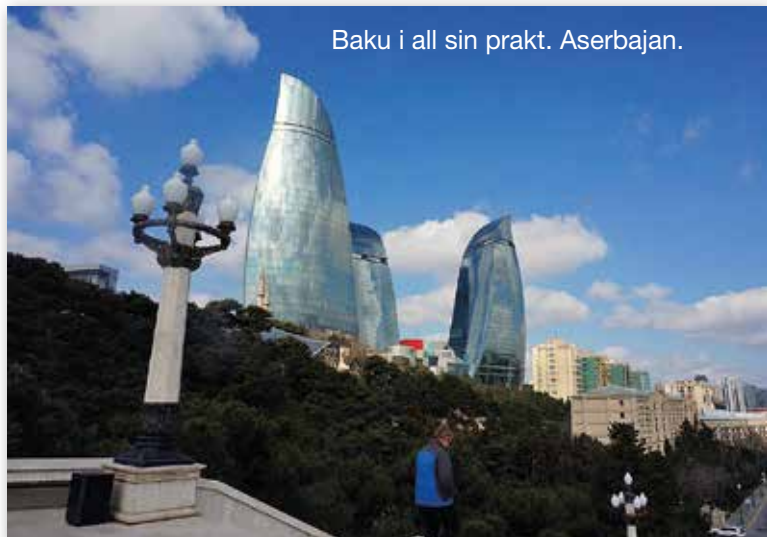
Randi har engelskleksjon med studenter, Samarkand i Usbekistan.

men da vi nærmet oss Baku tok vi opp i fjellene like nord. Det er så vakkert at det ikke er til å tro. Folket er fattig og bilene var ofte gamle Volga med store lastestativ på taket. De skulle transportere både halmballer og store sofaer.

Azerbaijan har et meget korrupt politi. Vi ble tatt fordi vi kjørte forbi en saktegående lastebil og krysset heltrukket hvit linje. Sue som vi kjørte sammen med, fikk 700\$ i bot, jeg fikk bare 400. Joda, jeg ble svett, men heldigvis hadde jeg følge med de som var litt mer erfarne. Vi sa: «Vi betaler, men må i banken først». Da fikk vi beskjed om at den var stengt og åpnet ikke før på mandag. «Ok, da camper vi her», sa vi og gjorde oss klare til å sett opp teltet. Politiet hadde alle papirene. Plutselig ble de kastet til oss og vi fikk dra. 1-0!

Inne i Baku parkerte vi på en offentlig parkering midt i byen. Der var det gratis de tre dagene vi var der. Tipset var, se det du vil i Azerbaijan før fergeleiet, der blir det bare venting. Baku er en by med så store praktbygg at det ikke går an. De

Baku i all sin prakt. Aserbajan.



forberedte F1 da vi var der. Vi fikk gått strandpromenaden og sett teppemuseet. De har en gassflamme ut av en fjellskrent, som var fin, men skulle blekne. Oljeproduksjonen midt i byen var jo også spesiell. Hadde fått litt orientering av kollegaer som har arbeidet der fra norsk selskap. Da vi hadde sett nok dro vi via landsbygda mot fergeterminalen en time lenger syd.

Da vi var sjekket inn der var vi på et lukket område i to døgn før vi fikk skyss. Det skjedde ingenting, men litt underholdning med alle som gikk og ventet i samme ærend. Det stod nærmere 300 trailere og ventet. En liten kiosk og noen få (tre) kontorer. Det ene var billettkontoret. Det var så godt gjemt at vi måtte ha guide for å finne det.

Turen over Kaspiske hav varte i to netter. Det var kjedelig men vi fikk full pensjon. Da vi kom til Aktau på en søndag ettermiddag var det et yrende liv på strandpromenaden. Vi ble gitt litt oppmerksomhet med ekvipasjene våre. Folk var så imøtekommende at vi ble overveldet. En kom bort til meg med en femtilapp med et fint bilde på. Den måtte jeg ha.

Derfra dro vi litt nordover og tok oss en tur ut i ødemarken. Det var nesten skremmende øde. For å komme oss videre mot

Broen like før Pamir ble tatt av elven, Tadjikistan.



Over: Fotballkameratene våre i fjellet, Childara i Tadjikistan.

Til venstre: Lysshow ved Regent, Samarkand i Usbekistan.



Usbekistan og nærme oss Aralsjøen måtte vi inn på en vei på 40 mil som vi grudde oss litt for. Beskrivelsen var ikke god. Det var så gjormete at trailere stod fast på flaten og spant.

Aralsjøen

Nukus er hovedstaden i en egen stat i Usbekistan som ligger ved Aralsjøen. Denne byen var vårt første møte med skoleungdom som kom bort til oss og ville snakke engelsk. De viste oss hvor vi fant både sim-kort og matbutikker. Nukus har en helt spesiell rolle for kunsten i området, som Paris og Louvre for oss. Erika Fatland har skrevet om den.

Jeg hadde et tidagers visum med guide. Vårt engelske reisefølge hengte seg på mitt opplegg, og med egen guide i tre dager bar det mot selveste Turkmenistan. Ata, guiden vår, møtte oss på grensen. Han gjorde det til en enkel jobb å passere, selv om jeg hadde glemt å gjemme kikkerten min. Det ble nesten et problem da tolleren åpenbart likte den.

På turen nedover fra grensen ved Nukus skulle vi til Darvaza gasskrater. Veien sydover var humpet og full av vaskebrett, det gikk i 17 km/t over lange strekk. Gasskrateret var

overveldende. Det er et krater på over 40 meter som brenner på 40. året. Det var varmt, luktet og freste.

Turen til Asgabat gikk på veier av varierende kvalitet. Asgabat er et Disneyland på steroider. Hele byen er hvit marmor. Alle bilene må være hvite og rene. Turister får passere. De lokale blir bøtelagt for å ha skitne biler.

Kvinner ble sysselsatt med å holde motorveien ren. Det gjorde de med kost og feiebrett. Moskeen vi var innom var så fin at den ikke kan beskrives. Den er den største i denne delen av Asia. Videre til Merv hvor vi fikk sett hovedstedet fra 11-1200 tallet. Djengis kom dit også og «ryddet rent». De hadde tolv bibliotek og når han hadde kastet alle bøkene i elven ble det oversvømmelse.

Vi fikk fylt billig diesel på alle kannene våre. Den kostet 4 NOK pr liter. Jeg hadde 80 liter ekstra pluss full tank.

Reisefølge

Etter Merv dro vi til Usbekistan og besøkte Khiva, Bukhara og Samarkand. Randi kom nå ned og ble med på siste delen. Vi hadde egen guide for å få med mest mulig på kort tid. Samarkand er verdt et besøk, så enkelt. Vi møtte mange lokale studenter som ville snakke med oss. Flere var flinke i engelsk. Ingen ulempe å være sammen med ekte engelskmenn fra Manchester. Vi fikk bli med to av ungdommene hjem og sett på hvordan overklassen bor og hvordan de dyrker tomater. Vi ble tatt imot som helter, og de viste oss hvor den beste Uzbek Plov ble servert. Etter en dose med storby bar det videre til Tadjikistan. Her skulle det bli fjell så det holdt.

Videre skulle vi nå på den store utfordringen: Pamir. Da måtte vi over til Khorog. Det er den nest største byen i Tadjikistan. Sommerveien var nettopp åpnet. Etter 15 mil bar det inn på ganske så lugubre veier. Det var elver og bekker over veiene. Det var gjørme så det holdt. På kvelden fant vi en plass



å campe. Det gikk ikke lenge før vi ble fortalt at vi ikke måtte stå der. Det var fare for jordskred. Det var 100 m ned til elven. Vi flyttet oss og fikk kontakt med guttene som bodde der. Jeg hadde med en ny fotball til dem. Det ble en stor suksess. Hard fotballkamp i gjørmnen. De kunne ikke tro at de skulle få den.

Spaferie

Videre neste dag til nye utfordringer. Det er kaldt som bare det, og det sludder. Eberspächeren har sluttet å virke, og vi har det ikke særlig trivelig i bodelen. Det var en stor skuffelse. Trodde jeg hadde valgt det beste. Det hadde ikke å gjøre med høyden.

Oppover mot den åpne fjellovergangen var det så gjørmnet Landroveren subbet til buken i gjørmnen. På med center difflock og den krabbet seg oppover. De med Toyotaen var litt foran oss. Etter noen svette kilometer stod de fast i brøytekannten og kavet. Stemningen var vel ikke på topp da. Vi fant fram sandstigen og spaden og begynte å spa. Ikke noe godt sted for «spaferie». Etter en liten time fikk vi dem løs og heldigvis ingen skade. Vi returnerte til siste landsby. Her lurte vi på hvor vi kunne parkere. Vi var sultne kalde og trøtte. Hadde det ikke bra heller. Han vi møtte sa at vi bare måtte komme og stå i gården hans. Vips så var det ferdig kveldsmat til oss. Te så det holdt og godt brød. Han kunne noen få tyske gloser. Neste morgen fikk vi hønseuppe til frokost. Vi er fortsatt overveldet over gjestfriheten. Han fikk 10\$ av hver av oss, selv om han ikke ville ha.

Neste forsøk gikk på vinterveien til Khorog. Det gikk lettere selv om det ikke er noen motorvei. Vi kjørte 20 mil langs Afganistangrensen. En stor opplevelse. Et lite steinkast unna. Dalen innover er så vakker at vi måtte stoppe og bare se. Vi hadde det kaldt og med mye vind.

Farfar måtte passe barnebarna i vår-
onna. Kiva i Usbekistan.



Parkert ved «Door to Hell», Darvaza i Turkmenistan.

Dusj?

Selve Pamir som ligger på et platå på 4000 meter med en topp på 4650, er et øde område. Her gjorde jeg en stor feil. Vi skulle ha sovet før vi dro opp. Det gjorde vi ikke og overnattet på 4000 meter uten varme og med minus 13 grader. Vi sov ikke et sekund. Jeg hadde pusteproblem og Randi frøs. Neste dag startet vi kl 0600 og dro mot Murghab. Sue og Roger måtte over i «limp home mode» på grunn av vann i dieselsystemet. Vi skulle møtes i Osh. På veien dit kjørte vi hver for oss. De visste ikke om våre problem og ikke vi om deres. Vi fikk brudd på venstre framaksling oppe på fjellet. Etter litt om og men, fant jeg et gir som virket. Med center diff kan den kjøres med 2x4. Selv om vi hadde noen svært krevende deler foran oss, gikk det bra på grunn av den høye bakkeklaringen og gode dekk. Den tålte høyden overraskende bra. Etter at vi var kommet ned fra Pamir, kom vi til en liten landsby med hotell. Det gledet vi oss til. Randi spurte om de hadde et rom med dusj. Det var feil spørsmål. Har dere et rom med toalett? Nei, toalettet var felles og gjennom et trekantet hull i betonggulvet. De satte fram en kanne med varmt vann til henne. En i familien ble kastet ut for at vi skulle få det beste rommet med egen ovn. Vi var fortsatt på over 3000 meters høyde.

Kirgisistan er et utrolig vakkert land. De har høye fjell og noen utrolige hesteflokker. Folket er svært vennlige mot oss turister. Visste ikke hva godt de kunne gjøre for oss.

Osh ble en flott overraskelse. Stor by med mye god mat.

Vi tok nå beslutningen om å dra hjem. Brukket aksling og varmeapparat som ikke virket, var god nok grunn. Men bilen gikk bra så langt, så vi satte kursen mot Moskva. Det er ikke noen snarvei akkurat, det tok 10 fulle kjøredager. Vi kjørte da gjennom Kasakstan og endte opp i Russland i Samara. Her lages Lada. Vi bodde selvsagt på Lada camping. En utrolig gjestfrihet. Gjestene kom med vannflasker og øl til oss.

Moskva

Moskva var en stor opplevelse. I byen er alt stort. Det å stå på Den Røde Plass og se Kreml og alle de andre store kjente bygningene, var en sterk opplevelse. Så stort er det. Vi dro til Riga for å fikse akslingen på et Land Rover-verksted. De tok fatt på bilen neste dag. Vi hadde en natt på hotell og spanderte på oss en bedre middag på en flott restaurant. En høydare!

Turen hjem ble litt lange etapper - for nå var vi ferdige. Neste år den 18. mai gjør vi et nytt forsøk på å nå målet med Djengis Khan på hesten utenfor Ulan Bator. Håper jeg får til å se Gobi ørkenen.

Erik Lea medl nr. 720